

LEZING “PALEIZEN EN RITUELEN IN BALI”

Maandag 24 maart 2025 om 14.00 uur
in Huis Van Meerten, Oude Delft 199, Delft.

Beste leden,

Graag nodigen wij u uit voor de **lezing “Paleizen en Ceremonies in Bali”** door Hedi Hinzler.

Inleiding:

Tijdens bezoeken aan Bali woonde ik vele huwelijken en crematies bij. Veel van de teksten die priesters bij de rituelen gebruiken zijn in het Oud-Javaans met Sanskriet leenwoorden en Sanskriet. Een groot deel van deze teksten, oorspronkelijk geschreven op lontarpalmblad in Balinees schrift, is afgeschreven in Latijns schrift en beschreven door onderzoekers.

In de lezing in maart wordt het volgende behandeld: een huwelijk met afbeeldingen van een huwelijksritueel in een paleis (Puri Gede in Kerambitan), een driemaandsdag van babies, en dodenrituelen en crematies van mensen van hoge en lage stand (in Puri Gede Kerambitan, en in andere regio's van Bali). Aandacht wordt besteed aan kleding en uiterlijk van de mensen wanneer zij deze rituelen ondergaan.

Foto : Hedi Hinzler

Toegangspoort

Wonen in een paleis (Puri) . Wie wonen er in een paleis?
De adel (arya, een Sanskrit woord uit India overgenomen).

Er zijn vier ‘‘kastes’’ in Bali:

No. 1 brahmanen (Hinduïstische en Buddhistische), titel Ida Bagus,

No. 2, satria/satria dalem (hoogste adel), titel Ida I Déwa,

No. 3. Wésya (lagere adel), I Gusti Ngurah, al hij regeerde en sinds de onafhankelijkheid Anak Agung, I Gusti, voor niet regerende.

No. 4 jaba (laagste stand, niet adellijken).

Daarnaast heeft men een geboortevolgorde naam:

kind 1, Wayan;

kind 2, Madé,

kind 3, Nyoman,

kind 4, Ketut.

Voor de kinderen erna wordt ‘‘balik’’ ingelast, dus kind 4, Wayang Balik, kind 6 Made Balik, etc.

Na de titulatuur komt nog een roepnaam, bijvoorbeeld : Putra, Sangka, Catra (voor een jongen),

Putri, Déwi, Mas (voor een meisje).

Brahmanen wonen in een behuizing die Griya heet. Dat woord is afgeleid van het Sanskrit woord grha, dat huis, verblijfplaats betekent. Er zijn Hindoeïstische en Siwaïtische brahmanen.

Er zijn ook vereerders van god Wisnu, Wisnuiten op Bali, die Sengguhu's genoemd worden.

Voor het vredig bestaan van de Balinezen zijn de Hindoe Brahmaanse priesters degenen die de mens van hoofd tot navel kunnen reinigen van smetten, de Buddhistische brahmaanse priesters degenen die de mens van navel tot en met voeten kunnen reinigen en de Sengguhu's degenen die (blazend op een enorme schelp toeter) de grond om de mens kunnen reinigen.

De mens ondergaat een groot aantal rituelen, vanaf foetus in de buik van de moeder tot de dood.

Driemaandsdag/ eerste aanraken van de grond van een baby, eerste verjaardag (oton, odalan),

huwelijk (kawin), crematie (palebon), ceremonie 12 dagen na dood (ngrorasin) en 42 dagen erna (mamukur).

Een traditionele behuizing op Bali bestaat uit een aantal losse gebouwen en gebouwtjes, qua vorm en daktype gewijd aan wat er binnen plaats vindt: koken, slapen, vergaderen, gasten ontvangen, spullen opbergen. Het geheel ommuurd en voorzien van een of twee toegangen met een houten deur, al of niet versierd met prachtig houtsnijwerk. Voordat een gebouw in gebruik genomen kan worden, wordt het ingewijd (mlaspas) door een priester.

De hoogste adel woont in een gebouwencomplex dat Puri, Paleis heet.

De lagere adel, bijvoorbeeld de mannelijke nazaten van een Gusti Ngurah, of Gusti die getrouwd was met een jabe vrouw, woont in een Jero paleisje.

De brahmanen wonen in een Griya, de mensen van de laagste stand in een Umah.

De windrichtingen hebben een relatie met goden, die ook weer een relatie hebben met type gebouwen en toegangspoorten.

Het noorden wordt in verband gebracht met water, en god Wisnu;

het zuiden met vuur en god Brahma;

het oosten met zonsopgang en god Iswara (een vorm van Siwa) en

het westen met zonsondergang, met god Mahadewa, ook een vorm van Siwa.

De drie goden Siwa, Wisnu en Brahma zijn het belangrijkste.

Een hoofdingang tot een gebouwencomplex is in het westen, maar er kan in het noorden ook een kleinere ingang zijn.

In het zuiden, geassocieerd met het vuur van Brahma, van een gebouwencomplex is de keuken, in het oosten zijn schrijnen voor goden en vergoddelijkte voorouders.

Andere goden kunnen met NO, NW, ZO en ZW in verband gebracht worden.